

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, a 21 de maig de 2009

Reunida la Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del M.I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN, i els magistrats M.I. Sr. Joan Manel ABRIL CAMPOY i M.I. Sra. Eulàlia AMAT LLARI, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- La Sra. L.M.F. va presentar davant de l'Hble. Batllia demanda laboral contra el Sr. J.G.R. titular del negoci BAR C., en reclamació de la quantitat de 23.439,72€ amb els interessos legals corresponents, en concepte d'indemnització per desistiment justificat (2.368,41 €), de salaris impagats (7.300 €), d'hores extraordinàries (11.367,74 €), de dies de descans setmanals obligatoris (1.516,32 €), amb cotització prop de la CASS de les quantitats degudes a títol d'havers laborals.

II.- El Sr. J.G.R. va plantejar l'excepció de prescripció de l'acció en indemnització per desistiment justificat i sobre els altres temes de la demanda, es va oposar a totes les pretensions de la part agent, contestant que la Sra. L.M.F. treballava 7,5 hores diàries de dilluns a divendres i altres 2,5 hores els dissabtes pel matí, i que sempre se li va pagar el seu salari en metàl·lic.

III.- Per sentència de data 28 de novembre del 2008, l'Hble. Tribunal Unipersonal de Batlles, secció civil, estimant parcialment la demanda de la part actora, va

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

condemnar el Sr. J.G.R. a abonar a la Sra. L.M.F. la quantitat de 7.300 € amb els interessos legals a comptar de la data de contesta a la demanda; així com a regularitzar les declaracions del salari a la CASS, de conformitat amb el que porta el V Considerant, i sense fer imposició de les despeses processals causades.

IV.- Contra aquesta resolució ambdues parts han interposat recurs d'apel·lació.

Ha actuat com a magistrat ponent el M.I. Sr. Jean Louis VUILLEMIN.

FONAMENTS DE DRET

I.- En base del seu recurs el Sr. J.G.R. manifesta que la sentència considera provat que l'actora treballava continuadament al BAR C. entre setembre del 2006 i setembre del 2008, perquè la mateixa aporta uns albarans de febrer i abril de l'any 2007 aparentment signats per ella; no gensmenys, contra tota la prova documental obtinguda de la CASS i les declaracions del Sr. C., no pot prevaldre uns albarans que no han estat obtinguts de tercers, sinó que els ha aportats la treballadora, havent tingut ocasió de signar-los en qualsevol moment posterior a les seves respectives dates, quan es va reincorporar a la feina; que a manca de prova de satisfacció dels salaris, correspon a l'actora els salaris corresponents a maig, juny, juliol, agost, i meitat de setembre del 2007, havent-se de desestimar la petició de salaris d'abril, la segona quinzena de setembre, octubre i novembre de l'any 2007 en que no va treballar; que correspon igualment la cotització dels mesos realment i provadament laborats, és a dir del 19 d'octubre de l'any 2006 al 31 de desembre del 2006, i del dia 1 de maig del 2007 al 15 de setembre de l'any 2008, desestimant-se la resta, a raó de 1.263,15€ mensuals bruts.

II.- La Sra. L.M.F. manifesta que de les proves aportades en autes se'n desprèn que en data 10 de novembre del 2007 la demandant encara continuava treballant al BAR C., per la qual cosa sí que existeix un element de prova que acredita que la relació no havia acabat el dia 15 de setembre com es pretén; que la

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

sol·licitud de benefici de la justícia gratuïta, quan especifica expressament l'objecte del litigi que es vol interposar, constitueix la primera etapa de l'exercici de la reclamació judicial i per consegüent és part íntegra de l'acció judicial; que l'Aute atorgant a l'actora el benefici de justícia gratuïta estableix que el dia 12 de desembre ja es van practicar dues primeres proves testificals, el que demostra que els tràmits van començar dies abans; que pel que fa a les hores extres i als dies festius treballats, l'únic mitjà de prova adient és el Llibre registre, i resulta que no existeix degut a un incompliment de la previsió legal per part de l'empresari; que l'obligació imposada per l'article 43 hauria de tenir com a conseqüència directa, la inversió de la càrrega de la prova; que la prova de les hores extres resulta de les declaracions dels Srs. L.M.O. i M.C.V.R..

III.- S'ha prèviament de resoldre la problemàtica relacionada a la caducitat de l'acció.

En el seu escrit de demanda la Sra. L.M.F. exposa que va rescindir unilateralment i sense preavís la relació laboral amb el Sr. J.G.R., de manera justificada per falta o retard injustificat en el pagament del salari, la manca d'afiliació del treballador a la CASS i d'incompliment greu del contracte de treball, d'acord amb els apartats 3, 4 i 5 de l'article 75 de la Llei sobre el contracte de treball. L'article 7 de la referida Llei estableix que la reclamació per desistiment unilateral del treballador té el mateix termini de caducitat de 30 dies a comptar del moment en que l'empresari té coneixement del desistiment unilateral, ja sigui perquè ha rebut comunicació verbal o escrita ja sigui per absència injustificada al treball del treballador durant almenys 3 dies de treball seguits. La Sra. L.M.F. pretén que va deixar de treballar el dia 27 de novembre del 2007, aleshores que el Sr. J.G.R. sosté que fou el dia 15 de setembre del 2007. No consta en autes cap carta certificada amb avís de recepció, o cap carta que hagi estat entregada directament a l'empresari, notificant a aquest darrer la rescissió justificada de la relació laboral, amb exposició de la seva causa, així com ho exigeix l'article 75 de la Llei. Tampoc la Sra. L.M.F. no precisa en el seu escrit de demanda a partir de quina data determinada va abandonar el seu lloc de treball a conseqüència del seu desistiment justificat. És cert que

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

en judici de proves el Sr. L.M.O. va declarar que al mes de novembre del 2007, la Sra. L.M.F. encara feia de cambrera al BAR C.. Nogensmenys, aquest únic testimoni reconeix que és amic de la família de la Sra. L.M.F., el que fa que s'ha de considerar la seva declaració amb molta cautela i que la mateixa no té un valor probatori suficient per descartar un element objectiu com la data de baixa a la CASS que correspon al 15 d'octubre del 2007. S'ha per tant de considerar que la Sra. L.M.F. va acabar de treballar al BAR C. el dia 15 de setembre del 2007. La demanda fou presentada el dia 27 de desembre del 2007, força és doncs de constatar que l'acció en indemnització per desistiment justificat, ha caducat per haver estat formulada fora del termini de 30 dies de l'article 7 de la Llei. És cert que la sol·licitud de justícia gratuïta, pot ésser considerada com a part íntegra de l'acció judicial; no gensmenys, resulta de l'Aute de data 14 de desembre del 2007, declarant en situació de pobresa i insolvència a la Sra. L.M.F., que la mateixa va formular la seva petició d'un advocat d'ofici el dia 12 de desembre del 2007, és a dir més de 30 dies a comptar del 15 d'octubre del 2007, ço que no canvia res respecte a la caducitat de l'acció.

IV.- Pel que fa a la reclamació en concepte de salaris, el Sr. J.G.R. reconeix, en tràmit d'apel·lació, deure a la Sra. L.M.F., els salaris dels mesos de maig, juny, juliol, agost i de la primera quinzena de setembre, més concretament l'import de 5.400 €, però s'oposa al pagament dels salaris corresponents als mesos d'abril, octubre, novembre i de la segona quinzena de setembre de l'any 2007 en que l'adversa no va treballar. Resulta de l'extracte de punts de vellesa de la CASS que la Sra. L.M.F. va treballar al negoci BAR C. del mes d'octubre del 2006 fins al mes de setembre del 2007; per tant, si que l'empresari ha de pagar el sou del mes d'abril i dels 15 primers dies de setembre a la treballadora, atès que la relació laboral es va finalitzar el dia 15 de setembre. A més a més, consten en autes albarans de subministre de mercaderies al BAR C. que han estat signats per la Sra. L.M.F., que demostren que la treballadora va recepcionar les esmentades mercaderies pel compte del negoci els dies 6 de febrer, 27 de febrer, 11 d'abril, 4 de maig, 21 de maig, 10 de juliol, 16 de juliol i 2 d'octubre de l'any 2007. Els referits documents corroboren que la Sra. L.M.F. va treballar al

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

BAR C. al mesos de febre i abril del 2007, contràriament al que pretén el Sr. J.G.R.. En canvi, no existeix en autes, malgrat un albarà de subministrament de mercaderies del dia 2 d'octubre del 2007 firmat per la treballadora, la prova formal que la Sra. L.M.F. hagi continuat a treballar al negoci BAR C. després de la seva rescissió de la relació laboral el dia 15 de setembre del 2007. Compte tingut d'un salari mensual de 1.200 € i que el mateix va romandre impagat o pagat parcialment a comptar del mes de febrer del 2007, amb només dos abonaments de 800 € a finals de maig i 1.500 € a finals de juliol, pertoca a la Sra. L.M.F. percebre en concepte de salaris la quantitat de 5.500 €.

V.- L'article 45 de la Llei sobre el contracte de treball estipula que el treballador té dret, com a mínim i en tots els casos, a una jornada completa de descans setmanal que es obligatòria i irrenunciable. La Sra. L.M.F. pretén que del mes de setembre del 2006 fins al mes de març de 2007, va treballar tots els dies de la setmana, sense gaudir d'un dia de descans. Essent el dia de descans setmanal una obligació imperativa de l'empresari, li pertoca justificar que ha complit aquest requisit legal a favor del treballador, particularment mitjançant el butlletí de salari que també és d'obligatori compliment. En cas d'autes, força és de constatar que el Sr. J.G.R. no prova de cap manera que la treballadora hagi gaudit del dia de descans setmanal pel període reclamat; per tant, s'ha d'estimar la pretensió de la Sra. L.M.F. al respecte i condemnar al Sr. J.G.R. a satisfer a l'adversa la quantitat de 1.516,32€.

VI.- Respecte a les hores extraordinàries reclamades per la Sra. L.M.F., és cert que el Sr. J.G.R. no va complir l'obligació contemplada en el article 43 de la Llei sobre el contracte de treball que exigeix que totes les empreses han de tenir en un lloc visible per als treballadors, un llibre de treball on s'inscriuen les hores extraordinàries, ni tampoc ha lliurar a la Sra. L.M.F., cada mes, el butlletí de salari on consten les hores extraordinàries, el que fa difícil a la treballadora provar les seves alegacions. Nogensmenys, aquests mancaments greus a les obligacions de l'empresari no poden originar una inversió de la càrrega de la prova, atès que es tractaria per l'empresari de fer una prova negativa impossible compliment. D'altra banda, no és

TRIBUNAL SUPERIOR DE JUSTÍCIA
Sala Civil

suficient per la treballadora afirmar haver realitzats hores extraordinàries per veure la seva reclamació estimada, sinó que ha, com a mínim, d'establir la presumpció d'aquesta realització. En cas d'autes, força és de constatar que no existeix el més mínim element acreditant la realització d'hores extraordinàries per part de la Sra. L.M.F., com declaracions de clients o de familiars, o de veïns del negoci. En conseqüència no es pot estimar la seva reclamació en concepte d'hores extres.

VII.- A raó de la matèria laboral del litigi, de l'estimació molt parcial d'ambdós recurs no s'ha de fer especial condemna en costes de segona instància.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del M.I. Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

Estimar en part el recurs del Sr. J.G.R. i el recurs de la Sra. L.M.F.;

Reformar la sentència de l'Hble. Tribunal Unipersonal de Batlles, de data 28 de novembre del 2008, en el sentit de condemnar al Sr. J.G.R. a satisfer a la Sra. L.M.F., la quantitat de 7.016,32 € en concepte de salaris i de dies de descans setmanals, amb els interessos legals meritats a comptar de la data de contesta a la demanda.

Confirmar-la per la resta de les seves disposicions.

Sense fer especial imposició de costes processals de segona instància.

Així per aquesta nostra resolució, de la qual en serà tramés testimoni a l'Hble. President de la Batllia, per al seu coneixement i als efectes escaients, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-